

ЧЛ.-КОР. ПРОФ. ДФН СТОЯН БУРОВ НА 70 ГОДИНИ!

THE 70TH ANNIVERSARY OF PROFESSOR DR. HABIL STOYAN BUROV, CORRESPONDING MEMBER OF BAS

Чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров е роден на 29 юли 1951 г. в с. Тополчане, Сливенско. От 1972 до 1976 г. е студент по специалността „Българска филология“ във ВТУ „Кирил и Методий“ (дн. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“). След дипломирането си става преподавател в Института за чуждестранни студенти в град София (1976–1981). От 1978 до 1980 г. е аспирант (дн. докторант) на свободна подготовка във ВТУ и през 1982 г. успешно защитава пред Специализирания научен съвет по езикознание при ВАК дисертационен труд за присъждане на научната степен *кандидат на филологическите науки* (дн. доктор) на тема: „Грамматическата категория степенуване в съвременния български книжовен език (Функционален анализ)“. В периода 1981 – 1984 г. е лектор по български език в Института за чужди езици в Ханой (Виетнам). През 1984 г. чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров постъпва на работа във ВТУ като асистент, от 1985 до 1987 г. е старши асистент от 1987 до 1989 г. е главен асистент. През 1989 г. се хабилитира като доцент по съвременен български език. През 2004 г. защитава успешно пред Специализирания научен съвет по езикознание при ВАК и втората си дисертация на тема: „Езикова категоризация на предметността. Грамматични класове и категории на съществителното име в съвременния български език“, за което му е присъдена научната степен *доктор на филологическите науки*. През 2006 г. е избран за професор по съвременен български език във Великотърновския университет. От 2007 до 2010 г. е зам.-председател на Специализирания научен съвет по славянско езикознание при ВАК. През 2014 г. е избран за *член-кореспондент на Българската академия на науките*. Специализира в Института за чуждестранни студенти – гр. София, английски език (1993–1994); в Башкирския държавен университет – гр. Уфа, Руска федерация (2011).

Чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров е автор и съавтор на 200 труда с висока научна стойност и приносен характер – монографии, учебници, речници, помагала, студии, статии, доклади, някои от които са преиздавани многократно. Трудовете му са широко цитирани и използвани в родната и задграничната славистика и българистика, рецензии за тях са публикувани в реномирани български и чужди издания, както и коментари в интернет сайтове и форуми. Научните му интереси са всеобхватни и са в областта на: функционалната граматика, теорията на семантичното взаимодействие, теорията на категоризацията, когнитивната лингвистика, лингвистичната прагматика, българската лексикология и лексикография, теорията на речевата дейност, езиковата култура, лингвистичната историография, речниковото дело, обучението по български език като роден и чужд език.

Значителен е броят на монографичните трудове и книги, на които чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров е автор: „Степените за сравнение в съвременния български език“ (1987); „Форми и значение на съществителното име (С оглед предимно на категорията число)“ (1996); „Познанието в езика на българите. Грамматично изследване на концептуалната категоризация на предметността“ (2004); ИССЛЕДОВАНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ СОВРЕМЕННОГО БОЛГАРСКОГО ЯЗЫКА. Тверь:

Тверьской государственной университет (2016); STUDIA GRAMMATICA BULGARICA (2019); „От наследството на Българското книжовно дружество до съвременната българска лингвистика. Очерци и бележки по история на българското езиковедие“ (2021); „Лингвистични хоризонти. Избрани трудове“ (2021).

Още с първата си по-обемна разработка – „Степените за сравнение в съвременния български език“, чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров демонстрира уменията си задълбочено и многоаспектно да анализира научната проблематика. Специално внимание заслужава монографията „Познаването в езика на българите. Граматично изследване на концептуалната категоризация на предметността“. Това е задълбочено, прецизно и всестранно научно изследване върху концептуалната и езиковата категоризация на предметите като когнитивен процес, отразен в граматичните класове и категории на съществителните имена в съвременния български език. Интригуваща е тезата, че системата на съществителните имена в българския език е отражение не само на съвременните когнитивни модели, но и на историята на познанието на предметния свят. За безсъмнения принос на друг негов труд – „Езикова категоризация на предметността. Граматични класове и категории на съществително име в съвременния български език“, категорично свидетелстват рецензиите на Ив. Куцаров и Р. Ницолова: „Това е най-солидното досега изследване на съществителното име в съвременния български език със съществени приноси в теорията на граматичните категории, в когнитивната теория на категоризацията и в теорията на концептуалния анализ“ (Ив. Куцаров); „Съществителните имена са представени от всички възможни при сегашното развитие на езиковедията гледни точки и работата на Буров е толкова богата по съдържание, че би могла с пълно основание да бъде наречена енциклопедия на българските съществителни имена“ (Р. Ницолова). Чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров участва активно в много национални и международни научни форуми с пленарни доклади, съобщения и дискусии, както и в журита по Закона за развитие на академичния състав в Р. България за присъждане на научни степени и звания – професор, доцент, доктор на науките, обавователна и научна степен доктор. Рецензент е на голям брой монографии, учебници, научни публикации и др.

Членува в Съюза на филолозите българисти, в Българското лексикографско дружество (София), Съюза на учените в България, Международното социолингвистическо дружество (София).

Под ръководството, с авторството и съавторството на чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров са издадени много учебници и учебни помагала: за студенти българисти – „Правопис и препинателни знаци. Помагало с правила и упражнения“; за кандидат-студенти – „Нови тестове по български език за кандидат-студенти 10+“; за ученици – „Съвременен български език. Морфология. Задачи и текстове за упражнения IV–VII клас“; „Български език за 5. клас“; „Български език за 6. клас“; „Български език за 8. клас“; за чужденци – „Български език. Учебник за участниците в Летния семинар за чуждестранни българисти и слависти“; „Български език за чужденци. I. Основен курс по лексика и граматика“; „Аз говоря български. А ти? Български език за немскоезични студенти. В 2“.

Лексикографската дейност на чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров като автор, съавтор и отговорен редактор включва правописни, тълковни речници, речници на чуждите думи, както и енциклопедия на съвременния български език. Поради големия интерес някои от тях са преиздавани многократно. Безспорен принос е „Съвременен тълковен речник на българския език с илюстрации и приложения“, който съдържа повече от 60 хил. думи, над 1200 илюстрации, а в специално приложение са включени граматични и правописни правила и таблици. Чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров е автор и на други тълковни речници – „Малък тълковен речник на българския език“; „Тълковен речник на българския език“. Обект са и чуждите думи – „Речник на чуждите думи в български с илюстрации и приложения“; „Малък речник на чуждите думи в българския език“. Многобройните са неговите научни наблюдения върху правописните проблеми на съвременния български език, което е достатъчно основание за създаването и на правописни речници – „Учебен правописен речник на българския език“; „Правописен речник на българския език. За учениците от началния курс“. Съавтор е и на „Енциклопедия на съвременния български език“. Работата му като лектор в Института за чуждестранни студенти в град Ханой – Виетнам (1981–1984) е основа-

ние десетилетия по-късно след този период да се включи (по покана на свои бивши възпитаници) в екипа, който подготвя преработеното и допълнено издание на двутомния „Българско-виетнамски речник“.

Чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров е автор и участник в научни проекти. Инициатор е на националния проект „Българистично лингвистично наследство. Портрети и творби на български и чуждестранни учени“ (2014–2017). Целта на проекта е да бъдат представени родни и чуждестранни българисти, чиито лингвистични изследвания са публикувани в труднодостъпни издания в България или в чужбина и които определено имат приносен характер за науката. Участник е и в проекта „LANGUAGE AGAINST DROPOUT (LAD): Български език за превенция на отпадане от училище (Обучение по български език като втори език за деца в предучилищна възраст и първи клас)“. Проект по Програма ЕРАЗЪМ+ (2016–2018). Този проект е в полза на деца с майчин език, различен от българския, като подпомага оптималната им подготовка за успешния старт в училище и така се противодейства на отпадането им от училищната система във възможно най-ранен етап.

Като преподавател чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров чете лекции в бакалавърски, магистърски и докторантски програми във Великотърновския университет по морфология на съвременния български език, комуникативна граматика, лингвистична прагматика, теория на речевите актове, модерна българистична историография, теория и методика на редактирането, лингвистична историография. Той е от преподавателите, които създават школа от свои успешни възпитаници: дипломанти, магистранти, докторанти, на много от които е не само научен ръководител, но и вдъхновител.

Удивителна е лекотата, с която чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров съчетава научната и преподавателската дейност с административната, като заема отговорни административни постове във Великотърновския университет. От 1987 г. до 1989 г. е зам.-декан по учебната работа на Педагогическия факултет, от 1990 г. до 1994 г. е декан на Филологическия факултет. През 1994 и 1995 г. е зам.-ректор по научноизследователската дейност, а от 1999 до 2007 г. е зам.-ректор по учебната дейност. От 2007 до 2010 г. е зам.-председател на Специализирания научен съвет по славянско езикознание при ВАК, от 2014 до 2015 г. е директор на Университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“, от 2015 до 2019 г. отново заема отговорния пост на зам.-ректор по учебната дейност в университета, а от 2004 до 2019 г. е ръководител на Катедрата по съвременен български език във Филологическия факултет. Член е на Академическия съвет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и на Факултетския съвет на Филологическия факултет (1990–2019).

В периода на управлението на Филологическия факултет по негова инициатива започват да се изучават специалностите приложна лингвистика, славянска филология, библиотечно-информационни дейности, въвежда се изучаването на испански, италиански, новогръцки, нидерландски, португалски, японски, арабски, китайски език. През този период започва да излиза авторитетното филологическото списание на Великотърновския университет – „Проглас“, на страниците на което публикуват изтъкнати наши и чужди автори. Учредена е и известната библиотека „Филология“. През осемгодишното управление (1999 – 2007 г.) като зам.-ректор по учебната дейност проф. Ст. Буров е инициатор за въвеждането на магистърските програми, на множество нови модерни бакалавърски програми, поставя основите на дистанционното обучение в университета, въвежда съвременна система за електронно информационно обслужване във ВТУ.

С не по-малък ентузиазъм чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров участва и в редколегии, включително като главен редактор (в чужбина или в България): сп. „Български език“; Newmedia21.eu. Медиите на 21 век (онлайн издание за анализи, изследвания и критика на медиите, връзките с обществеността и рекламата); сп. „Российский гуманитарный журнал“ (Санкт-Петербург); сп. „Вестник Башкирского университета“ (Уфа, Башкирия) и др.

Многобройни и напълно заслужени са наградите, присъдени на чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров: „Медал на дружбата на правителството на СР Виетнам“. С този медал се удостояват чуждестранни специалисти, отличили се с участието си във възстановяването на Виетнам след войните и за заслуги за развитието на междудържавното сътрудничество с Виетнам (1984); „Поче-

тен знак на Скопския университет „Св. Кирил и Методий“, Македония“. Присъден за заслуги за установяване на сътрудничеството между двата университета (1995); „Почетен знак на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Във връзка с неговата 50-годишнина (2001); „Почетен знак с грамота на Университета в гр. Исмаилия, Египет“. Присъден за заслуги в развитието на междууниверситетското сътрудничество и във връзка с помощта за разработка на програми за магистърско обучение (2002); „Почетен знак на Гази университета в гр. Анкара, Турция“. Присъден за заслуги в развитието на двустранните връзки и отношения (2006); „Благодарствен адрес на Тракийския университет – гр. Одрин, Турция“. Присъден за принос в развитието на специалността „Балканистика“ и подпомагане на обучението по български език с дарение на 10 екз. от учебник по български език (с автори Л. Иванова и Ст. Буров) (2012); „Юбилейна грамота „50 години Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“. Присъдена за принос в развитието на университета като декан на Филологическия факултет (1990–1994) и зам.-ректор по научната (1994-1995) и по учебната дейност (1999–2007) (2013); Отличие „Златна монета „Писменост“ на Съвета на европейската научна и културна общност“. За значим принос към развитието на българската наука (2015); Почетен знак „За усердие к наукам“ памяти проф. В. В. Болотова“. Научноизследователски център за църковна история и православна култура, гр. Твер, Русия (2016); Присъдено званието „Почетен професор на Тверския държавен университет“ (Русия) (2015); Присъдено почетното звание „emeritus professor“ на Великотърновския университет (2019 г.).

Честит юбилей, чл.-кор. проф. дфн Стоян Буров!

***Пожелаваме Ви здраве, творческо дълголетие и нестихващи успехи
в научното поприще!***

Анелия Петкова*

---

* **Анелия Петкова** – доц. д-р, катедра „Съвременен български език“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, a.petkova@ts.uni-vt.bg.